

**Başlangyç tälim fakulteti 60110500 - “Başlangyç tälim” bakalawr tälim ýönelişi
3-E kurs (türkmen topary) studentleri üçin “Tebigat ylymlary teoriýasy we
metodikasy” predmetinden 2025- 2026-okuw ýyly üçin taýýarlanan
JB soraglary düzümi**

1. Başlangyç tälimde tebigat ylymlary teoriýasy we metodikasynyň predmeti, maksat we wezipeleri we ylmy metodlary
2. Gün sistemasy
3. Planeta
4. Ýyldyzlar
5. Gün ulgamy we planetalar
6. Başlangyç tälimde tebigat ylymlary okatmak metodikasy – pedagogik predmet sypatynda
7. Başlangyç tälimde tebigat ylymlary okatmagyň usulyýeti dersi
8. Başlangyç tälimde tebigat ylymlary predmetini okatmagyň usulyýetiniň mazmuny we düzüm bölekleri.
9. Başlangyç tälimde tebigat ylymlary okatmak predmet ugrundaky görkezme metodlar
10. Başlangyç tälimde tebigat ylymlary predmetinde mekdep iş kagyzlarynyň öwrenilişi we ýöredilişi.
11. Başlangyç tälimde tebigat ylymlary predmetini okatmagyň usulyýeti boýunça ylmy – barlag işlerini alyp barmagyň esasy maksady.
12. Tebigy tejribe ylmy –barlaglary.
13. Tebigat ylymlary metodikasy taglymatynyň şekillenmegi we ösüşi
14. Tebigat ylymlaryny okatmagyň usulyýetiniň ösüş taryhy
15. Orta asyrlarda geografiýa bilimleriniň ösüşi.
16. Tebigat ylymlary – gadymy ylymlaryň biridir
17. Başlangyç mekdep tebigat ylymlary predmetiniň tälimiý we terbiýewiý wezipeleri
18. Mekdep tebigat ylymlary biliminiň ylmy-usuly taýdan täzeden gurulmagy düşünjesi.
19. Mekdep tebigat ylymlary biliminiň mazmuny
20. Orta mekdepde tebigat ylymlary biliminiň maksady.
21. Ýer ýüzüniň şekili we hereketi
22. Gün ulgamynyň gurluşy.
23. Ýeriň gurluşy we ölçegleri.
24. Ýeriň içki gurluşy we himiki düzümi.
25. Ýer gabygynyň ýylylyk rejimi
26. Gün ulgamynyň ululygy we agzalary.
27. Planetalaryň konfigurasiýasy we daşky görnüşi üçin şertler.
28. Kepleriň kanuny.
29. Tebigat ylymlary meýdanyndaky okuw gurallary
30. Tebigat ylymlary meýdançasynyň düzilişi

31. Geografiya meýdançasyny gurnamakda esasy kadalar
32. Ýeriň geografik gabygy
33. Geografiki giňişlik düşüňjesi.
34. Geografiki kubyň häsiýetleri we dik çäkleri.
35. Geografiki gabygyň gurluşy.
36. Landşaft sferasy düşüňjesi.
37. Geografiki sfera we landşaft sferasy ösüş taryhy.
38. Dirilik belgileri
39. Hayotning paydo bo'lishi.
40. Tiriklikning belgilari.
41. Ösümlükler fiziologiýasy
42. Yabany osumlikler.
43. Ülkämizde tebigaty gorap saklamak
44. Ösümlük örtüginu üznüksiz köpeltmek
45. Ýeriň geografik gabygy. Gidrosfera
46. Ýeriň geografik gabygy. Atmosfera
47. Ýeriň geografik gabygy. Biosfera
48. Ösümlükler anatomiýasy, fiziologiýasy. Dirilik belgileri.
49. Ösümlükleriň esasy bölümleri we Özbegistanyň ösümlük gabygy
50. Haýwanat dünýäsiniň köp dürliligi we onuň tebitda tutýan orny.
51. Adam we onuň saglygy.
52. Adam beden bölekleri düzlüşi we funksiýalary.
53. Tebigy resurslar we olardan dogry peýdalanmak
54. Öýjük,dokuma,organ,organlar sistemasy.
55. Sagdyn durmuş terzi. Dogry naharlanmak
56. Haýwanat dünýäsiniň köpdürliligi,düzilişi haýwanlaryň gylyk häsiýeti,köpelişi
57. Özbegistanyň ösümlük gabygy çöl, tokaý, dag ösümlükleri
58. Öýjügiň iýmitlenişi, ösüşi we köpelişi.
59. Botanika dersiniň wezipeleri, floranyň adam durmuşyndaky ähmiýeti.
60. Ösümlükleriň organlary.
61. Genaratiw we wegatatiw organlar.
62. Gülli ösümlükleriň köpelmegi.
63. Olaryň görnüşleri, maşgalalary, häsiýetleri.
64. Birtohumly we iki tohumly ösümlükler we olaryň düzlüşi, tapawutlary.
65. Ösümlükleriň ýaşayyş şekilleri.
66. Biosfera barada umumy düşüňje. Biosferanyň peýda gelmegi we ösüşi.
67. Haýwanat dünýäsinde klasslar görnüşi we nesil.
68. Balyklar. Süýrenijiler.Guşlar. Süýt emdirijiler.
69. Tebigy resurslar we olardan dogry peýdalanmak.
70. Gutarýan we gutarmaýan tebigy resurslar.
71. Tebigy resurslaryň ähmiýeti we olardan dogry peýdalanmak.
72. Tebigy ýadgärlikler we olary goramak.
73. Gurşaw we ekologik proses.
74. Tebigy we tebigy däl gurşaw.
75. Adaptatsiya we onuň görnüşleri, abiotik, biotik, antropogen proses.

76. Ekologik meseleler.
77. Global, Regional, Lokal, Ekologik meseleler.
78. Ekologik meseleleriň öňini almak. Ekologik aň we ekologik medeniýet
79. Energiýa. Ýylylyk we ýagtylyk. Ses.
80. Hereket we tizlik. Energiýa. Ýylylyk we ýagtylyk.
81. Ses. Hereket we tizlik. Magnit.
82. Tebigat barada esasy düşüňjeler we tebigat komponentleri
83. Ýer onuň şekli we hereketi.
84. Ýeriň öz oky töwereginde we gün töwereginde aýlanmagy.
85. Aý we onuň fazalary
86. Plan we karta bilen işlemek, Globus, Ekwator, Meridian we parallel çyzyklary.
87. Başlangyç tälim tebigy ylymlary sapaklarynda kartalar bilaen işlemegi öwrenmek
88. Tebigy resurslar we olardan dogry peýdalanmak.
89. Gurşaw we ekologik faktorlar.
90. Tebigy we tebigy däl gurşaw, abiotik, biotik, antropogen faktorlar.
91. Toprak we onuň tebigy häsiýetleri
92. Tebigat bilen tanyşdyrmakda alymlaryň mirasyndan peýdalanmak
93. Haýwanat dünýäsiniň ýaşaýyş şekli, köpelişi we dargamagy we türleri baradaky bilimleri özleşdirmek we seljermek
94. Başlangyç tälim tebigy ylymlaryny okatmagyň didaktik ýörelgelerini öwrenmek we analiz etmek
95. Başlangyç tälim tebigy ylymlaryny okatmak prosesinde başlangyç synp okuwçylarynyň maddy dünýägaraýyş esaslaryny şekillendirmek
96. Başlangyç tälim tebigy ylymlary sapaklaryny syn etmek arkaly täze bilim we düşüňjeleri şekillendirmek.
97. Ekologik medeniýetini şekillendirmekde mugallymyň syn etmäge ýöneldirilen tabşyrmalar
98. Howa elementleri, ýagynlar, temperatura, şamallar we olardaky tebigy özgerişleri düşünmek
99. Mekdep tebigy ylymlary biliminiň ylmy-usuly taýdan täzeden gurulmagy düşüňjesi.
100. Ösümlikleriň esasy bölümleri we haýat şekilleri. Özbegistanyň ösümlük dünýäsi